

Aktuální změny v právní úpravě ochrany přírody a krajiny

23. ledna 2019

Ministerstvo životního prostředí

Prameny právní úpravy

- Zákon č. **114/1992 Sb.**, o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. **115/2000 Sb.**, o poskytování náhrad škod způsobených vybranými zvláště chráněnými živočichy, ve znění pozdějších předpisů – **novela č. 197/2017 Sb.**

Prameny právní úpravy

- vyhláška č. 395/1992 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona České národní rady č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny
- **vyhláška č. 468/2004 Sb., o autorizovaných osobách podle zákona o ochraně přírody a krajiny**
- **vyhláška č. 142/2018 Sb., o náležitostech posouzení vlivu záměru a koncepce na evropsky významné lokality a ptačí oblasti a o náležitostech hodnocení vlivu závažného zásahu na zájmy ochrany přírody a krajiny**
- vyhláška č. 667/2004 Sb., kterou se stanoví obsah a rozsah dokumentace jeskyní

Prameny právní úpravy

- nařízení vlády č. 51/2005 Sb., kterým se stanoví druhy a počet ptáků, pro které se vymezují ptačí oblasti
- 41 nařízení vlády, kterými se vyhláší ptačí oblasti
- Vyhláška č. 166/2005 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů, v souvislosti s vytvářením soustavy NATURA 2000, ve znění vyhlášky č. 390/2006 Sb. a č. 74/2016 Sb.
- Vyhláška č. 432/2005 Sb., kterou se stanoví podmínky a způsob poskytování finanční náhrady za újmu vzniklou omezením zemědělského hospodaření, vzor a náležitosti uplatnění nároku

Prameny právní úpravy

- Vyhláška č. 152/2006 Sb., o odchylném postupu při ochraně ptáků a výjimce ze základních ochranných podmínek zvláště chráněných druhů ptáků pro jejich značení
- Vyhláška č. 294/2006 Sb., o odchylném postupu pro usmrcování špačka obecného
- Vyhláška č. 335/2006 Sb., kterou se stanoví podmínky a způsob poskytování náhrady za újmu vzniklou omezením lesního hospodaření, vzor a náležitosti uplatnění nároku
- Vyhláška č. 316/2009 Sb., o držení živočichů dočasně nebo trvale neschopných přežít ve volné přírodě a o péči o tyto živočichy v záchranných stanicích (vyhláška o handicapovaných živočiších)

Prameny právní úpravy

- **Vyhláška č. 45/2018 Sb., o plánech péče, zásadách péče a podkladech k vyhlášení, evidenci a označování chráněných území** (nahradila č. 64/2011 Sb.)
- Nařízení vlády č. 187/2018 Sb., o vyhlášení evropsky významných lokalit zařazených do evropského seznamu (nahradilo NV č. 208/2012 Sb. ve znění NV č. 93/2014 Sb.)
- Nařízení vlády č. 318/2013 Sb., o stanovení národního seznamu evropsky významných lokalit, ve znění nařízení vlády č. 73/2016 Sb. a č. 207/2016 Sb.

Prameny právní úpravy

- Vyhláška č. 189/2013 Sb., o ochraně dřevin a povolování jejich kácení, ve znění vyhlášky č. 222/2014 Sb.
- Vyhlášení (přehlášení) velkoplošných (NP, CHKO) a maloplošných (NPR, NPP, PR, PP) zvláště chráněných území
- NV č. 51/2017 Sb. o vyhlášení CHKO Poodří + vyhláška č. 52/2017 Sb. – zonace CHKO Poodří

Aktuální novelizace ZOPK

- **zákon č. 319/2016 Sb.** v souvislosti s novelou zákona o dráhách
- **zákon č. 123/2017 Sb.** – nový právní režim národních parků (úč. 1.6.2017)
- **zákon č. 183/2017 Sb.** (část dvacátá čtvrtá)
- doprovodná novela zákona o přestupcích
- **zákon č. 225/2017 Sb.** – v souvislosti s novelou stavebního zákona (úč. 1.1.2018)

Platné právní předpisy v ochraně přírody a krajiny

- http://www.mzp.cz/cz/platne_pravni_predpisy
- <http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/>
- http://www.mzp.cz/cz/edice_mzp

1) Kácení dřevin rostoucích mimo les

- změny provedené zákonem **č. 319/2016 Sb.** s účinností od 1. 4. 2017
  - 1) změna § 8 odst. 1 a 2 zákona č. 114/1992 Sb.
  - 2) nový § 56a odst. 2 zákona č. 266/1994 Sb., o dráhách
- změny provedené zákonem **č. 225/2017 Sb.** s účinností od 1. 1. 2018
  - doplnění § 8 odst. 2, nový § 8 odst. 6 ZOPK

Aktuální režim kácení dřevin rostoucích mimo les

§ 8 odst. 1 a 2 ZOPK:

(1) Ke kácení dřevin je nezbytné povolení orgánu ochrany přírody, není-li dále stanoveno jinak. Povolení lze vydat **ze závažných důvodů po vyhodnocení funkčního a estetického významu dřevin**. Povolení ke kácení dřevin na silničních pozemcích může orgán ochrany přírody vydat jen po dohodě se silničním správním úřadem⁶⁾ a ~~povolení ke kácení dřevin u železničních drah může orgán ochrany přírody vydat jen po dohodě s drážním správním úřadem^{6a)}~~.

(2) Povolení není třeba ke kácení dřevin z důvodů pěstebních, to je za účelem obnovy porostů nebo při provádění výchovné probírky porostů, při údržbě břehových porostů prováděné při správě vodních toků, k odstraňování dřevin v ochranném pásmu zařízení elektrizační a plynárenské soustavy prováděném při provozování těchto soustav, **k odstraňování dřevin v ochranném pásmu zařízení pro rozvod tepelné energie prováděném při provozování těchto zařízení, k odstraňování dřevin za účelem zajištění provozuschopnosti železniční dráhy nebo zajištění plynulé a bezpečné drážní dopravy na této dráze** a z důvodů zdravotních, není-li v tomto zákoně stanoveno jinak. Kácení z těchto důvodů musí být oznámeno písemně nejméně 15 dnů předem orgánu ochrany přírody, který je může pozastavit, omezit nebo zakázat, pokud odporuje požadavkům na ochranu dřevin; **v případě odstraňování dřevin za účelem zajištění provozuschopnosti železniční dráhy nebo zajištění plynulé a bezpečné drážní dopravy na této dráze tak může učinit jen na základě závazného stanoviska drážního správního úřadu.**

Kácení dřevin – „společné“ řízení podle novely stavebního zákona č. 225/2017 Sb.

- § 8 odst. 6 ZOPK:

„Ke kácení dřevin pro účely stavebního záměru povolovaného v územním řízení, v územním řízení s posouzením vlivů na životní prostředí, ve společném územním a stavebním řízení nebo společném územním a stavebním řízení s posouzením vlivů na životní prostředí je nezbytné **závazné stanovisko** orgánu ochrany přírody. Toto závazné stanovisko vydává orgán ochrany přírody příslušný k povolení kácení dřevin. **Povolení kácení dřevin**, včetně uložení přiměřené náhradní výsadby, je-li v závazném stanovisku orgánu ochrany přírody stanovena, **vydává stavební úřad a je součástí výrokové části** rozhodnutí v územním řízení, v územním řízení s posouzením vlivů na životní prostředí, ve společném územním a stavebním řízení nebo společném územním a stavebním řízení s posouzením vlivů na životní prostředí. **Odstavce 1 až 5 a § 9 se použijí pro kácení dřevin pro účely stavebního záměru povolovaného v řízeních podle věty první obdobně.**“

Kácení dřevin – „společné“ řízení podle novely stavebního zákona č. 225/2017 Sb.

- závazné stanovisko podle § 8 odst. 6 ZOPK jen pro vybrané typy řízení podle stavebního zákona (= územní řízení, územní řízení s posouzením vlivů na životní prostředí, společné územní a stavební řízení nebo společné územní a stavební řízení s posouzením vlivů na životní prostředí) → jinak nadále povolení OOP (např. pro územní souhlas)
- vydává OOP příslušný k povolení kácení (= kompetence se nemění)
- žádost o vydání závazného stanoviska musí splňovat náležitosti žádosti o povolení podle § 4 vyhlášky č. 189/2013 Sb.
- OOP v rámci vydání závazného stanoviska posuzuje závažnost důvodů a funkční a estetický význam dřevin
- v závazném stanovisku lze uložit náhradní výsadbu v souladu s § 9 ZOPK

Kácení dřevin - metodiky

- Metodický pokyn k **aplikaci § 8 a 9 ZOPK upravujících povolení ke kácení** dřevin rostoucích mimo les a náhradní výsadbu a odvody
→ Věstník MŽP č. 11/2017
- Metodické doporučení **k aplikaci některých ustanovení vyhlášky č. 189/2013 Sb.**, o ochraně dřevin a povolování jejich kácení
→ Věstník MŽP č. 8/2013
- Metodická instrukce pro zajišťování agendy **ochrany dřevin rostoucích mimo les v okolí nadzemních vedení elektrizační soustavy**
→ Věstník MŽP č. 7/2013

2) Nový právní režim národních parků (§ 15 až 23 ZOPK ve znění zákona č. 123/2017 Sb.)

- **jednotná úprava pravidel pro všechny národní parky,**
- **jednoznačné vazby na související právní předpisy** (*lesní zákon, zákon o myslivosti, zákon o rybářství a stavební zákon*)
- nově jsou definovány **dlouhodobé cíle ochrany národních parků a poslání národních parků,**
- **revize základních ochranných podmínek** (nově rozlišeny pro celé území národního parku a pro území mimo zastavěná území a zastavitelné plochy obcí)

Nový právní režim národních parků (§ 15 až 23 ZOPK ve znění zákona č. 123/2017 Sb.)

- Nové pojetí **zonace národních parků** - zóny jsou děleny podle cílů ochrany a způsobů péče ve vazbě na aktuální míru pozměnění ekosystémů činností člověka (zóna přírodní, zóna přírodě blízká, zóna soustředěné péče o přírodu a zóna kulturní krajiny).
- Pro nezbytnou regulaci pohybu osob na území národního parku se nově zavádí **klidová území**,
- Nově se zavádí **koncepční odborné dokumenty - zásady péče o národní parky**

Základní ochranné podmínky NP

Do 1.6.2017:

- Na **celém území NP** je zakázáno
  - stavět nové dálnice, silnice, železnice
  - vjíždět mimo komunikace a vyhrazená místa
- Na **území I. zóny NP** je zakázáno
  - povolovat a umísťovat nové stavby
  - vstupovat mimo cesty

Nově:

- Zákazy na celém území NP
- Zákazy na území NP mimo zastavěná území obcí a zastavitelné plechy obcí

Dlouhodobé cíle NP

Nově definované **dlouhodobé cíle NP**:

Dlouhodobým cílem ochrany národních parků je **zachování nebo postupná obnova přirozených ekosystémů** včetně **zajištění nerušeného průběhu přírodních dějů** v jejich přirozené dynamice na převažující ploše území národních parků a zachování nebo postupné zlepšování stavu ekosystémů, jejichž existence je podmíněna činností člověka, významných z hlediska biologické rozmanitosti, na zbývajícím území národních parků.

Klidová území NP

Klidová území NP:

- území s omezeným pohybem osob z důvodu umožnění nerušeného vývoje ekosystémů nebo jejich složek, které jsou citlivé na nadměrný pohyb osob a zranitelné vlivem rušivých vlivů s ním spojených
- je zakázáno pohybovat se mimo cesty nebo trasy vyhrazené orgánem ochrany přírody
- stanoví Ministerstvo životního prostředí opatřením obecné povahy

Zonace NP

Zonace:

- Výlučně managementová
- Každá zóna má určen cíl a režim
- Nová terminologie:
  - zóna přírodní
  - zóna přírodě blízká
  - zóna soustředěné péče o přírodu
  - zóna kulturní krajiny

Stavební činnost ve zvláště chráněných územích

§ 44a ZOPK ve znění zákona č. 123/2017 Sb.

Územní plánování a stavební činnost ve zvláště chráněných územích a jejich ochranných pásmech

Orgány územního plánování a stavební úřady vykonávají svoji působnost tak, aby byly **zachovány a vytvářeny optimální ekologické funkce zvláště chráněných území a jejich ochranných pásem, prostupnost krajiny a aby byla zachována a podporována biologická rozmanitost.** Urbanistické a architektonické řešení musí respektovat měřítko, charakter a strukturu zástavby s cílem zachování rázu sídel.

3) Naturová EIA (§ 45i ZOPK, ve znění zákona č. 225/2017 Sb.)

- V § 45i ZOPK jsou provedeny změny, které odrážejí změnu fází posuzování záměrů → **i posuzování „naturových“ záměrů bude probíhat souběžně se společnými řízeními s posuzováním vlivů.**
- Záměry a koncepce, u nichž orgán ochrany přírody nevyloučí významný negativní vliv na předmět ochrany nebo celistvost evropsky významné lokality nebo ptačí oblasti, musí být posouzeny podle ZOPK a zákona o posuzování vlivů na životní prostředí.

4) Změny ve zvláštní druhové ochraně

§ 56 odst. 1 ZOPK (ve znění zákona č. 123/2017 Sb.)

Výjimky ze zákazů u památných stromů a zvláště chráněných druhů rostlin a živočichů v případech, kdy jiný veřejný zájem převažuje nad zájmem ochrany přírody, nebo v zájmu ochrany přírody, povoluje **na žádost toho, kdo zamýšlí uskutečnit škodlivý zásah** OOP. U zvláště chráněných druhů rostlin a živočichů, které jsou předmětem ochrany podle práva Evropských společenství, lze výjimku podle věty první povolit jen tehdy, pokud je dán některý z důvodů uvedených v odstavci 2, neexistuje jiné uspokojivé řešení a povolovaná činnost neovlivní dosažení či udržení příznivého stavu druhu z hlediska ochrany.

V pochybnostech o škodlivosti zamýšleného zásahu lze požádat o poskytnutí předběžné informace podle správního řádu.

Změny ve zvláštní druhové ochraně

§ 56 odst. 6 ZOPK (ve znění zákona č. 225/2017 Sb.)

Zjistí-li se až po zahájení územního řízení, územního řízení s posouzením vlivů na životní prostředí, společného územního a stavebního řízení, společného územního a stavebního řízení s posouzením vlivů na životní prostředí nebo stavebního řízení, že stavebním záměrem povolovaným v tomto řízení budou **dotčeny ochranné podmínky zvláště chráněného druhu rostliny nebo živočicha** stanovené v § 49 nebo 50, a **tato skutečnost nebyla před zahájením tohoto řízení známa**, lze rozhodnutí v tomto řízení vydat pouze na základě **závazného stanoviska orgánu ochrany přírody příslušného k povolení výjimky** ze zákazů u zvláště chráněných druhů rostlin a živočichů, v němž orgán ochrany přírody posoudí splnění podmínek pro povolení výjimky uvedených v odstavcích 1 a 2 a může stanovit případné další podmínky povolení výjimky podle odstavce 3. Povolení výjimky ze zákazů u zvláště chráněných druhů rostlin a živočichů včetně stanovení dalších podmínek podle odstavce 3 je součástí výrokové části rozhodnutí vydávaného v územním řízení, v územním řízení s posouzením vlivů na životní prostředí, ve společném územním a stavebním řízení, ve společném územním a stavebním řízení s posouzením vlivů na životní prostředí nebo ve stavebním řízení.

5) Změny v dosavadním biologickém hodnocení (§ 67 ZOPK ve znění zákona č. 225/2017 Sb.)

(1) Ten, kdo v rámci výstavby nebo jiného užívání krajiny zamýšlí uskutečnit **závažné zásahy**, které by se mohly dotknout **zájmů chráněných podle částí druhé, třetí a páté tohoto zákona** (dále jen "investor"), je **povinen předem zajistit na svůj náklad provedení hodnocení vlivu zamýšleného zásahu na tyto chráněné zájmy**. V případě pochybností o závažnosti zásahu a jeho rozsahu z hlediska zájmů chráněných tímto zákonem může ten, kdo jej zamýšlí uskutečnit, požádat o stanovisko příslušný orgán ochrany přírody. Orgán ochrany přírody vydá **odůvodněné stanovisko k závažnosti zásahu a rozsahu dotčených zájmů chráněných tímto zákonem** do 30 dnů ode dne doručení žádosti. Součástí hodnocení podle věty první je **návrh opatření k vyloučení nebo alespoň zmírnění negativního vlivu** na obecně nebo zvláště chráněné části přírody, nebo návrh náhradních opatření. Náležitosti hodnocení stanoví Ministerstvo životního prostředí vyhláškou. (č. 142/2018 Sb.)

Změny v dosavadním biologickém hodnocení

(§ 67 ZOPK ve znění zákona č. 225/2017 Sb.)

(2) Hodnocení podle odstavce 1 se použije jako součást posouzení vlivů na životní prostředí podle zákona o posuzování vlivů na životní prostředí, pokud splňuje zároveň požadavky tohoto zákona.

(3) Hodnocení podle odstavce 1 je součástí žádosti o vydání povolení, souhlasu či závazného stanoviska podle tohoto zákona. Hodnocení investor předloží také v elektronické podobě.

(4) Vyplyne-li z tohoto zákona, z jiných právních předpisů nebo z výsledku hodnocení podle odstavce 1 potřeba zajištění **přiměřených opatření k vyloučení nebo zmírnění negativních vlivů zamýšleného zásahu nebo náhradních opatření**, je investor povinen tato opatření realizovat na svůj náklad. Rozsah a nezbytnost těchto opatření stanoví orgán ochrany přírody v rozhodnutí nebo závazném stanovisku vydávaném podle tohoto zákona.

Plán legislativních prací 2019+

- Adaptace NAŘÍZENÍ EVROPSKÉHO PARLAMENTU A RADY (EU) č. 1143/2014 ze dne 22. října 2014 o prevenci a regulaci zavlékání či vysazování a šíření invazních nepůvodních druhů (novela zákona č. 114/1992 Sb. a dalších předpisů)
- Novela vyhlášky č. 468/2004 Sb., o autorizovaných osobách podle zákona o ochraně přírody a krajiny
- Novela vyhlášky č. 189/2013 Sb., o ochraně dřevin a povolování jejich kácení
- Novela NV č. 26/2005 Sb., kterým se vymezuje Ptačí oblast Soutok - Tvrdonicko
- Přehlášení CHKO Moravský kras
- Průběžné přehlašování zvláště chráněných území
- Příprava a vydání vyhlášek, jimiž se stanoví zonace národních parků

